

H I S T O R I A D R O G O M Y S Ł A
=====

DROGOMYSŁ - miejscowość położona na północnym obrzeżu Śląska Cieszyńskiego w odległości ok. 7 km od dawniej granicy pruskiej, był wsią szlachecką z XV wieku z zameczkiem i kościołem luterańskim z XVIII wieku.

Najstarsza pieczęć miejscowości Drogomyśl pochodzi z XVIII w.

Pod koniec XIX wieku na pieczęci umieszczono godło miejscowości.

Godło Drogomyśla jest wyobrażeniem rolnika podczas orki, składa się na nie - biały koń i biało ubrany rolnik, złoty pług, czarna ziemia, całość na niebieskim tle.

Usytuowanie Śląska na skrzyżowaniu międzynarodowych traktów handlowych, jego pograniczne położenie między Polską, Czechami/Morawami/ i Niemcami powodowało, iż od wieków średnich toczyły się o tę ziemię konflikty zbrojne. Zatem w swojej historii miejscowość Drogomyśl nosiła następujące nazwy:

- DRAHOMISCHEL /nazwa umieszczona na pieczęciach miejscowości z XVIII i XIX wieku/.
- DRAHOMYSZL.
- DRAHOMISCHL /nazwa z pieczęci bezherbowej z XIX wieku/.

Z etymologią nazwy Drogomyśl wiążą się następujące przekazy:

- nazwa Drogomyśl to "droga myśl". Nazwa pochodzi z czasów gdy Baron Fryderyk Bogumił Callisch wydzielił 32 numery gospodarstw po prawej stronie rzeki Wisły, a tej strony rzeka nigdy nie zalewała.
- "droga myśl" wiąże się z uzyskaniem zezwolenia na budowę wieży kościelnej od cesarza austriackiego. Rzeczona "droga myśl" była przytoczona przy uzasadnieniu prośby o budowę wieży, że będzie można z niej obserwować ruchy wojsk w przygranicznych Prusach.
- "droga myśl" - jaką była budowa kanału od rzeki Wisła do stawów w Drogomyślu.
- od słowiańskiego imienia Drogomysz.

LEGENDA O POWSTANIU DROGOMYSŁA :

Dawnymi czasami wiele było wsi na Podbeskidziu, których mieszkańcy czerpali wodę z Wisły lub Olzy, albo mniejszych rzeczek, strumieni czy źródeł. Sprawiało to gospodarzom wiele kłopotów, bo nie każdy mieszkał u brzegu rzeki a niektórzy zmuszeni byli pokonywać wiele kilometrów, aby wodę do domu przynieść lub przywieźć. Pewnego razu do naszej wsi przybył utrudzony wędrowiec, który wszedł do pierwszej z brzegu chałupy i poprosił o gościnę. Nie zawiódł się, gdyż ludność na Śląsku cieszyńskim zawsze

miała szacunek do wędrowców i słynęła z gościnności i dobrego serca.

Gdy podróżny odpoczął, spytał gospodarza skąd czerpie wodę. Gdy usłyszał o udrękach jakie sprawia przywożenie wody z rzeki, powiedział:

"- Za waszą gościnność odpłacę się wam mili moi dobrą radą. Oto wybudujmy w każdej części wioski studnie - głębokie doły, które napełnią się szybko wodą i nie będziecie musieli nosić jej z Wisły, tylko wyciągać cebrami z onych studni." Jak powiedział, tak zrobili. Od tego czasu mieszkańcy wioski codziennie pobierali wodę ze studzien, które sprawiedliwie wybudowali na środku każdej z dzielnic. Woda była czysta i smaczna. A przede wszystkim blisko domów. Na pamiątkę tego wydarzenia nadano wsi nazwę Drogomyśl, bo taką drogą, cenną myślą była rada nieznanego wędrowca.

Pierwsza wzmianka o Drogomyślu występuje w dokumentach biskupstwa wrocławskiego z 1467 roku, gdzie miejscowość wymieniona została jako posiadłość szlachecka Grodeckich. Dziedzicznym panem był wówczas Mikołaj Grodecki z Grodźca - rządził do 1516 roku. Po bezpotomnej jego śmierci Drogomyślem włada do 1619 roku rodzina Czelo z Czechowic. Córka Kacpra Czelo, Katarzyna wniosła majątek drogomyski jako wiano Fryderykowi Bludowskiemu, rodem z Dolnych Bludowic /obecnie Błędowice na Zaolziu/. Bludowscy oraz ich potomkowie władają Drogomyślem do 1737 roku.

Dobra drogomyskie odkupione zostały od Bogumiły Agnieszki Bludowskiej /hrabiny Manteuffell/ przez Elżbietę z Petroczych, baronową Kalisz /Callisch/. W roku 1787 baron Fryderyk Bogumił Kalisz uzyskał pozwolenie na budowę szkoły w c.k. morawsko - śląskim gubernium.

Na mocy Patentu tolerancyjnego cesarza austriackiego Józefa II z 1781 r. rozpoczęto w 1788 roku budowę kościoła ewangelicko - augsburskiego, którego fundatorem został baron Fryderyk Bogumił Kalisz.

Baron Kalisz zakłada również ewangelicką szkołę wyznaniową. Mieściła się początkowo w zamku, a później obok fary. W 1797 roku zakończono budowę kościoła ewangelickiego w Drogomyślu.

Rodzina Kaliszów rządzi w Drogomyślu do 1798 roku, kiedy to baron Fryderyk Bogumił /Gottlieb/ sprzedał dobra drogomyskie księciu sasko - cieszyńskiemu Albertowi i od tej pory dobra te do 1918 roku są własnością tzw. Komory Cieszyńskiej.

Koniec części I.

Dalszy ciąg historii Drogomyśla w następnym numerze.

opracował Jan Szeruda.

CZASY "KOMORY CIESZYŃSKIEJ"
/1798 - 1918/

część II

W 1798 roku baron Fryderyk Bogumił Kalisz sprzedał dobra drogomyskie księciu sasko - cieszyńskiemu Albertowi i odtąd Drogomyśl stał się własnością tzw. Komory Cieszyńskiej.

W 1800 roku przeniesiono trumnę ze zwłokami matki barona Kalisza Elżbiety z Petroczych z kościoła rzymsko - katolickiego w Ochabach do krypty kościoła ewangelickiego w Drogomyślu.

W 1808 roku umiera w Cieszynie Fryderyk Bogumił Kalisz. Jego zwłoki w miedzianej trumnie z inskrypcjami łacińskimi sprowadzone zostały do krypty pod ołtarzem kościoła drogomyskiego.

W 1809 roku wybudowano nową szkołę oraz nową farę.

W latach 1855 - 56 wybudowano pierwsze tory kolejowe linii Warszawa - Wiedeń, które przechodziły przez Drogomyśl.

W 1863 roku przybył do Drogomyśla nowy nauczyciel Andrzej Grześ.

W 1873 roku powstaje szkoła publiczna kształcąca dzieci bez względu na pochodzenie i wyznanie. Poświęcenie nowego budynku odbyło się 15 października 1874 roku. Gospodarz Gorgoń przekazał szkole 1000 florenów jako fundusz z którego odsetek miano rokrocznie kupować odzież i obuwie dla biednych uczniów.

Drugi tor kolejowy linii Warszawa - Wiedeń wybudowano w 1880 roku.

Od 1885 roku wieś pustoszą liczne pożary spowodowane przez miejscowego piromana. 19 maja 1888 roku spłonął miejscowy kościół. Płomień przeniósł się z sąsiadujących z kościołem budynków gospodarskich zamku będącego wówczas własnością Komory Cieszyńskiej.

W 1900 roku Jan Macura, nauczyciel wybrany został kierownikiem szkoły. Rada Szkolna i Wydział Gminny uchwalają rozszerzenie szkoły na 3-klasową. Staraniem mieszkańców założono we wsi Ochotniczą Straż Pożarną, której pierwszym naczelnikiem był oficjant Hawrana, a po nim Paweł Pellar.

W 1905 roku powstaje kasa Stefczyka - Raiffeisena. Przewodniczącym kasy wybrano Jana Pellara, byłego posła do Sejmu śląskiego, a funkcję skarbnika powierzono Andrzejowi Pustówce. Został on również kierownikiem szkoły.

1914 rok - wybuch I wojna światowa i Andrzej Pustówka jako jeden z pierwszych dostaje powołanie do wojska. Obowiązki kierownika szkoły przejął Antonina Pichlerówna.

W 1918 roku na kierownika szkoły wybrano ponownie Andrzeja Pustówkę. Wybór zatwierdziła Krajowa Rada Szkolna w Opawie.

Hsięża ewangeliccy w Drogomyślu:

ks. Jerzy Bogumił Jursza 1788 - 1804

ks. Michał Krzysztof Orgonyi 1804 - 1836

ks. Andrzej Drozd 1836 - 1869

ks. Andrzej Glajcar 1870 - 1918

koniec części II

Dalsza historia Drogomyśla w następnym numerze.

opracował Jan Szeruda

Pierwszym wójtem Drogomyśla w niepodległej Polsce zostaje Jerzy Obracaj. Wrastanie polskiej części Śląska Cieszyńskiego w organizm państwowy odrodzonej Polski zostało brutalnie przerwane 23 stycznia 1919 roku. na skutek czeskiego napadu zbrojnego. Dowódcą wojsk czeskich był ppłk. Josef Snejdarek, zaś polskich płk. Franciszek Latinik. Walki między oddziałami czeskimi, a załogami polskimi rozpoczęły się 28 stycznia 1919 r. między godz. 13⁰⁰ a 17⁰⁰. Z utarczek powoli wywiązała się walka o drewniany most na Wiśle w Drogomyślu, którego bronił skutecznie ppor. dr Filar oraz atak na kolejowy most żelazny na rzece Wisła, który odparła tamtejsza polska załoga. 29 stycznia uwijały się od godz. 11⁰⁰ patrole piechoty w rejonie Krajskiego Lasu, Dębiny i Drogomyśla. Por. Rothenberg, dowódca nadesłanych z Krakowa 2 dział, uruchomił je i przesunął do Drogomyśla. 30 stycznia płk. Springwald rozkazał przesunąć szturmową kompanię 8-go pułku por. Jachecia do południowego wylotu wsi Drogomyśl. Pociąg pancerny "Halerczyk" stał w pogotowiu na stacji Chybie. O godz. 10⁰⁰ Czesi zaatakowali Drogomyśl przy współudziale artylerii. Ogień polskich karabinów maszynowych odparł ten atak. Po godz. 12⁰⁰ wysunął się do natarcia czeski baon, co skłoniło płk. Springwalda zarządzić wypad pociągiem "Halerczyk" w środek czeskiej tyraliery i zmusił ją do odwrotu. Pociąg pancerny podjechał do Drogomyśla, gdyż kanonada armat i grzechot karabinów sprawiły wrażenie przygotowania do ponownego ataku. Jedyną zdobyczą trzydniowych walk było po stronie czeskiej zdobycie Strumienia, ale miejscowość ta nie miała znaczenia taktycznego. W dniu 5 lutego wojska czeskie zajęły nowe stanowiska bojowe. 11 lutego Czesi przesunęli artylerię w okolice Pruchnej. Kilkakrotne próby Czechów dotarcia do rzeki Wisły i zmuszenia Polaków do opuszczenia linii obronnej wraz ze Skoczowem przekonały Czechów, że muszą przyjąć warunki umowy paryskiej z 3 lutego 1919 r. Dnia 25 lutego 1919 r. przerwano całkowicie działania wojenne i zawarto umowę wojskową. W 1924 roku przekształcono dwór w Drogomyślu w Państwowe Stado Ogierów. Dotychczasowa szkoła 3-klasowa zamieniona została w szkołę 4-klasową. W 1929 r. wójtem w Drogomyślu został wybrany Jan Fuchs. Za jego kadencji wybudowano drogę przez wieś do stacji kolejowej, zelektryfikowano całą wieś, wybudowano salę zborową ze sceną. W 1932 r. z inicjatywy ks. Józefa Nierostka, nauczyciel Józef Chmiel założył Koło Związku Polskiej Młodzieży Ewangelickiej. Koło to przygotowało przedstawienia amatorskie, rocznicowe, akademie. Ogółem w latach 1932 - 1937 wystawiono 10 sztuk scenicznych. Nauczyciel Józef Chmiel wraz z Józefem Krupą założył w 1932 roku chór kościelny.

W 1933 roku podwyższono stopień organizacyjny szkoły z 4-klasowej na 5-klasową. 18 października 1936 r. oddano do użytku nowo wybudowaną salę zborową ze sceną.

Okres II wojny światowej. Pierwsze oddziały niemieckie wkroczyły do Drogomyśla w dniu 2 września 1939 r. o godz. 11⁰⁰. Pierwsze patrole niemieckie wchodziły przez most na Wiśle /Zawadzki/, ponieważ główny most od strony centrum został wysadzony przez polskie oddziały saperów. Ofiarami terroru niemieckiego padli: Józef Nowak, były przodownik policji, Stanisław Wilk masztalerz oraz Karol Żwak były kierownik szkoły w Bąkowie.

24 lutego 1945 roku władze niemieckie wydały rozkaz ewakuacyjny, na mocy którego mieszkańcy mieli opuścić wieś do godz. 24⁰⁰. Wojsko niemieckie wyrzuciło ludność miejscową z zabudowań, nie pozwalając zabrać niczego ze sobą.

W dniu 19 marca 1945 roku wojska Armii Czerwonej rozpoczęły generalny atak na Drogomyśl. Niemcy okopali się na linii rzeki Wisły.

Ostrzeliwanie trwało 9 tygodni. 27 kwietnia 1945 roku wojska niemieckie wycofały się za rzekę Wisłę i tam walczyły do 3 maja.

Wieś na skutek potwornych działań artyleryjskich zniszczona została w 85 %.

opracował Jan Szeruda.

IV część historii Drogomyśla / 1945 - 2004 /

=====

II wojna światowa pozostawiła trwałe ślady zniszczeń w budynkach i zabudowaniach gospodarczych. Najważniejszą sprawą było wtedy odbudowanie zniszczonej szkoły. Po wykonaniu prac porządkowych, murarskich i stolarskich oraz wyposażeniu klas w prymitywne meble, otwarto szkołę podstawową 18 czerwca 1945 roku przyjmując 147 uczniów. Pierwszym kierownikiem szkoły został Jerzy Pomykacz, po nim Karol Fopp, a od 1948 roku Paweł Gabryś.

W 1946 roku parafia ewangelicka otrzymała od Szwajcarów tymczasowy drewniany kościół. Równolegle odbudowywano zniszczony kościół murowany. Uroczystość poświęcenia kościoła odbyła się 27 maja 1951 roku, a obowiązki proboszcza przejął ks. Józef Szeruda - ks. Jan Morcinek zmarł w kwietniu 1951 roku. Ceniony przez parafian duszpasterz zadbał o należyty wystrój wnętrza kościoła. Zaprowadził światło elektryczne, postarał się o nowe dzwony, a dach kościoła pokryty został blachą ocynkowaną. W 1955 roku Drogomyśl wchodzi w skład gminy zbiorowej Strumień Wiś. Powstaje i działa do 1972 roku Gromadzka Rada Narodowa na czele z Józefem Gabrysiem.

Kolejnymi przewodniczącymi byli Rudolf Gajdzica, Leokadia Dębinny oraz ostatni Józef Szczudko.

Od 1973 roku Drogomyśl wchodzi w skład nowo utworzonej jednostki administracyjnej Strumień miasto i gmina.

W 1959 roku założone zostało Kółko Rolnicze, którego pierwszym prezesem został Paweł Orawski, a następnie Jan Fuchs.

W 1961 roku powstał po zlikwidowaniu Państwowego Stada Ogierów - Państwowy Zakład Unasienienia Zwierząt.

W 1965 roku otwarta została filia Państwowego Ośrodka Maszynowego.

W 1967 roku wybudowano w czynie społecznym nową remizę Ochotniczej Straży Pożarnej.

27 lipca 1969 roku oddano do użytku nową szkołę podstawową wraz z salą gimnastyczną i klasopracowniami.

W 1968 roku powstał Magazyn Towarów Masowych, w tym czasie wybudowano też na rzece Wiśle dwa mosty żelbetowe.

W czynie społecznym wybudowano Ośrodek Zdrowia, oświetlono drogę do przystanku kolejowego oraz wybudowano wodociąg.

Powstało nowe osiedle domków jednorodzinnych przy drodze do Ghybia.

Na osiedlu wybudowano nowoczesny kościół rzymsko-katolicki w Matki

Bożkiej Częstochowskiej. Obowiązki budowniczego przypadły ks. Arkadiuszowi Misiewi. 11 maja 1969 roku nastąpiła uroczystość konsekracji kościoła z udziałem ks. bp. Herberta Bednorza, ks. Arkadiusza Misia i zaproszonych duchownych z parafii ewangelickiej.

Po 20 latach służby w parafii ewangelickiej umiera nagle 10 października 1971 roku ks. Józef Szeruda. Kolejnym proboszczem zostaje ks. Karol Tyrna. Służy kościołowi do swojej śmierci w 1989 roku.

Pierwszym kapłanem w nowo wybudowanym kościele rzymsko-katolickim został ks. Arkadiusz Miś, który pełnił służbę duszpasterską do 1990 roku.

Zmarł w 1999 roku i pochowany został w Drogomyślu. Następcą ks. Misia został ks. kanonik Arkadiusz Kniefel.

W parafii ewangelickiej proboszczem został w 1993 roku ks. Karol Macura, natomiast proboszczem pomocniczym w 2004 roku ks. Tomasz Bujok.

opracował Jan Szeruda.